

K O N W E N C J A

w przedmiocie emigracji i imigracji, zawarta pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeczpospolitą Francuską.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

NACZELNIK PAŃSTWA
POLSKIEGO

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czyni:

W dniu 3 września 1919 r. podpisana została, pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeczpospolitą Francuską, Konwencja w przedmiocie emigracji i imigracji oraz Protokół dodatkowy do tej Konwencji o następującem brzmieniu dosłownem:

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE
POLONAISE

LE CHEF DE L'ÉTAT POLONAIS

A tous ceux qui les présentes liront fait savoir ce qui suit:

Une Convention relative à l'émigration et à l'immigration et un Protocole additionnel ayant été arrêtés entre la République Polonaise et la République Française à Varsovie le 3 Septembre 1919, Convention et Protocole, dont la teneur suit:

Przekład.

KONWENCJA

w przedmiocie emigracji i imigracji.

Naczelnik Państwa Polskiego w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydent Rzeczypospolitej Francuskiej, dążąc do unormowania sposobem najbardziej przyjaznym stosunków wychodźczych i pragnąc zapewnić obywatelom obu państw wzajemność korzystania z dobrodziejstw ochrony pracy i obowiązującego ustawodawstwa o odszkodowaniach za nieszczęśliwe wypadki przy pracy, postanowili zawrzeć w tym celu konwencję i wyznaczili jako swych przedstawicieli:

Naczelnik Państwa Polskiego:

p. Władysława Skrzyńskiego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Prezydent Rzeczypospolitej Francuskiej:

p. Maurycego Fouchet, Chargé d'Affaires Rzeczypospolitej w Polsce, którzy wymieniwszy swe pełnomocnictwa, uznane za dobre i właściwe, zgodnie ustalili następujące przepisy.

Artykuł I.

Rząd Polski i Rząd Francuski postanawiają:

1. Udzielać wszelkich ułatwień administracyjnych mieszkańcom każdego z obu krajów, pragnącym się udać jednostkowo w celach zarobkowych do drugiego kraju lub powracających do ojczyzny pod warunkiem stosowania przepisów niżej wyłuszczonych.

2. Zezwalać na zbiorowe kontraktowanie robotników w jednym z obu krajów na rachunek przedsiębiorstw, znajdujących się w kraju drugim, z zachowaniem warunków wyszczególnionych w niniejszej konwencji.

CONVENTION

relative à l'émigration et l'immigration.

Le Chef de l'État Polonais, au nom de la République Polonaise et le Président de la République Française, désirant régler dans le plus grand esprit d'entente amicale les mouvements d'émigration entre les deux pays et assurer à leurs nationaux respectifs la réciprocité des bénéfices de la protection du travail, ainsi que de la législation en vigueur sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, ont résolu de conclure, à cet effet, une Convention et ont nommé pour leurs plénipotentiaires:

Le Chef de l'Etat Polonais:

Mr. Ladislas Skrzyński, Sous-Secrétaire d'Etat aux Affaires Etrangères,

Le Président de la République Française,

Mr. Maurice Fouchet, Chargé d'Affaires de la République en Pologne.

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants.

Article I.

Le Gouvernement Polonais et le Gouvernement Français conviennent:

1-o—de donner toutes facilités administratives aux nationaux de chacun des deux pays désireux de se rendre individuellement dans l'autre pour y travailler ainsi que pour leur rapatriement dans leur pays d'origine sous réserve de l'application des dispositions énoncées ci-dessous.

2-o—d'autoriser le recrutement collectif des travailleurs dans l'un des deux pays pour le compte d'entreprises situées dans l'autre, dans les conditions stipulées par la présente convention.

I. Przepisy ogólne.

Artykuł II.

Robotnicy imigranci przy równej pracy otrzymują wynagrodzenie równe wynagrodzeniu robotników krajowych tej samej kategorii, zajętych w takim samym przedsiębiorstwie, lub w braku robotników krajowych tej samej kategorii, zajętych w takim samym przedsiębiorstwie, wynagrodzenie, oparte na normalnej i bieżącej stopie płacy w danym okręgu.

Artykuł III.

Robotnicy korzystają będą z opieki przyznawanej pracownikom przez ustawodawstwo wewnętrzne Wysokich układających się Stron, jakoteż z opieki którąby zapewnić im mogły oba państwa w drodze układów specjalnych, zawartych bądź między niemi, bądź z innymi państwami.

Co się tyczy nieszczęśliwych wypadków przy pracy, to, zgodnie z ostatnim paragrafem art. 3 ustawy francuskiej z dnia 9 kwietnia 1898 r., o odszkodowaniach za nieszczęśliwe wypadki przy pracy i pod warunkami wskazanymi w tymże paragrafie, uchylają się z samego prawa, przewidziane tam ograniczenia w stosunku do robotników polskich, ofiar nieszczęśliwych wypadków, jakoteż ich prawonastępców i przedstawicieli, którzy nie zamieszkuja lub przestali zamieszkiwać na terytorjum francuskim, wobec zapewnienia przez ustawodawstwo polskie, uznane za równoznaczne, wzajemności dla robotników francuskich.

Porozumienie zawarte w formie układu między właściwymi władzami francuskimi i polskimi ustali niezbędne szczegóły zarządzeń w przedmiocie wypłaty rent i emerytur w Polsce i Francji.

Artykuł IV.

Jeżeli po chwili zyskania mocy obowiązującej przez niniejszą konwencję inne konwencje, zawarte

I. Dispositions Générales.

Article II.

Les travailleurs immigrés recevront, à travail égal, une rémunération égale à celle des ouvriers nationaux de même catégorie employés dans la même entreprise ou, à défaut d'ouvriers nationaux de même catégorie, employés dans la même entreprise, une rémunération basée sur le taux de salaire normal et courant de la région.

Article III.

Ils jouiront de la protection accordée aux travailleurs par la législation intérieure des Hautes Parties contractantes, ainsi que de la protection que les Parties contractantes pourraient leur assurer en vertu de conventions spéciales, conclues soit entre elles, soit avec d'autres Puissances.

En ce qui concerne les accidents du travail, et conformément au dernier paragraphe de l'article 3 de la Loi Française du 9 Avril 1898 sur les accidents du travail, et dans les conditions indiquées par ce paragraphe, les restrictions prévues en ce qui concerne les travailleurs polonais, victimes d'accidents, ainsi que leurs ayants droits ou leurs représentants ne résidant pas ou ayant cessé de résider sur le territoire français, sont levées de plein droit en raison de la réciprocité assurée aux ouvriers français par la législation polonaise reconnue équivalente.

Un accord conclu sous forme d'entente entre les administrations française et polonaise compétentes précisera les dispositions nécessaires au paiement des rentes et pensions en Pologne et en France.

Article IV.

Si, postérieurement à la mise en vigueur de la présente convention, des conventions conclues en-

przez jedną ze stron, układających się z innym Mocarstwem, zapewniłyby robotnikom tego ostatniego dalej idące korzyści, niż korzyści przewidziane w niniejszej konwencji, to korzyści te staną się udziałem obywateli każdej z Wysokich układających się Stron zatrudnionych na terytorjum strony drugiej.

Artykuł V.

W każdym z obu krajów właściwa władza strzedz będzie opieki nad robotnikami oraz czuwać nad stosowaniem do robotników kraju drugiego, zatrudnionych na jego terytorjum, zarówno obowiązującego w kraju ustawodawstwa ochronnego, jak i wyżej wymienionych zasad. Do tej to władzy winny być kierowane lub przekazywane jej, bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem właściwych władz konsularnych, ewentualnie w języku ojczystym robotników cudzoziemców, wszelkie ich reklamacje, dotyczące warunków pracy i utrzymania jakoteż reklamacje wynikające z trudności wszelkiego rodzaju, na które robotnicy mogą być narażeni wskutek pobytu w obcym kraju.

Przepis tego artykułu nie ogranicza w niczem uprawnień konsułów, które wynikają lub wynikną z traktatów, konwencji i ustaw kraju ich przebywania.

II. Emigracja jednostkowa.

Artykuł VI.

Wyjąwszy czasowy i wyjątkowy przepis artykułu 10 konwencji niniejszej, żadne specjalne pozwolenie nie będzie wymagane przy opuszczaniu kraju ojczystego od robotników lub ich rodzin, udających się jednostkowo i samorzutnie z jednego kraju do drugiego, celem wyszukania sobie zajęcia. Odwrotnie, żadne specjalne pozwolenia na wyjazd z kraju obcego nie będą wy-

tre l'une des deux parties contractantes et une autre Puissance accordaient aux ouvriers de cette dernière des avantages plus étendus que ceux prévus à la présente convention, le bénéfice en sera accordé aux ressortissants de l'une et de l'autre des Hautes Parties contractantes employés dans l'autre pays.

Article V.

L'administration qualifiée de chacun des deux pays veillera à la protection des travailleurs et à l'application, tant de la législation du travail que des règles mentionnées ci-dessus en ce qui concerne les travailleurs de l'autre pays employés sur son territoire. C'est à cette administration que seront adressées ou transmises soi directement, soit par l'intermédiaire des autorités consulaires compétentes, toutes les réclamations formulées par les travailleurs étrangers lesquelles pourront être rédigées dans leur langue maternelle, en ce qui concerne les conditions de travail et d'existence qui leur seraient faites par leurs employeurs ou les difficultés de toute nature qu'ils pourraient éprouver du fait de leur présence en pays étranger.

Il n'est apporté aucune restriction par les stipulations du présent article aux attributions des consuls, telles, qu'elles résultent ou résulteront des traités, conventions et lois du pays de résidence.

II. Emigration individuelle.

Article VI.

Sous réserve des dérogations temporaires et exceptionnelles prévues à l'article 10 de la présente convention, aucune autorisation spéciale ne sera exigée à la sortie du pays d'origine pour les travailleurs qui se rendent individuellement et spontanément d'un pays dans l'autre pour trouver un emploi, ni pour eux, ni pour leurs familles. Réciproquement, aucune autorisation

magane od robotników-emigrantów lub ich rodzin pragnących udać się z powrotem do ojczyzny.

Aby móc korzystać z ułatwień niniejszej konwencji, robotnicy ci powinni być zaopatrzeni w dokumenty tożsamości, wystawione przez władze ojczyste.

Artykuł VII.

Robotnicy, emigrujący jednostkowo i samorzutnie, będą przyjmowani po ich przybyciu do kraju przeznaczenia przez władze krajowe, które udziela im swobodnego wstępu w głąb kraju, z zastrzeżeniem stosowania do nich ustaw i przepisów sanitarnych lub policyjnych, jakoteż przepisów niżej wyszczególnionych.

Artykuł VIII.

O ile robotnicy imigranci po przybyciu na granicę przedstawią umowę najmu, będą się oni mogli udać do miejsca swego przeznaczenia, oczywiście pod warunkiem, że umowa ta nie będzie zawierała ani ze strony robotnika, ani ze strony pracodawcy klauzul, sprzecznych z zasadami niniejszej konwencji.

Artykuł IX.

O ile ci robotnicy imigranci po przybyciu na granicę nie przedstawią umowy najmu, lub o ile klauzule, zawarte w tej umowie, sprzeciwiać się będą niniejszej konwencji, będą oni, o ile mają środki na koszty dalszej podróży, skierowani do miejscowości przez nich wybranych. W przeciwnym razie umieszczani będą w bezpłatnych schroniskach dla emigrantów lub kierowani do urzędów pośrednictwa pracy w bliskości granicy. Te schroniska i urzędy zapewnią im zajęcie w warunkach, odpowiadających zasadom niniejszej konwencji, o ile umieszczenie to będzie mogło odbyć się bez szkody dla robotników krajowych.

spéciale ne sera exigée à la sortie du pays de résidence pour les travailleurs étrangers, ni pour leurs familles, au moment de leur retour dans leur pays d'origine.

Pour jouir des avantages de la présente convention, ces travailleurs devront se munir de pièces d'identité délivrées par les autorités nationales.

Article VII.

Les travailleurs émigrant individuellement et spontanément seront accueillis à leur arrivée au pays de destination par les autorités de ce pays qui les laisseront pénétrer librement dans l'intérieur du pays, sous réserve de l'application des lois et règlements sanitaires ou de police et des dispositions formulées ci-dessous.

Article VIII.

Si les travailleurs immigrés produisent à leur arrivée à la frontière un contrat d'embauchage, ils pourront se rendre à leur destination, étant bien entendu que ce contrat ne contient, ni de la part du travailleur, ni de la part de l'employeur des stipulations contraires aux principes de la présente convention.

Article IX.

Si ces travailleurs immigrés ne produisent pas lors de leur arrivée à la frontière, un contrat d'embauchage ou si ce contrat contient des stipulations contraires à la présente convention, ils seront dirigés sur la destination de leur choix s'ils ont les moyens de s'y rendre. En cas contraire, ils seront reçus dans un des centres d'hébergement gratuits ou adressés à un service de placement gratuit proche de la frontière. Ces centres ou services leur procureront un emploi dans des conditions conformes aux principes de la présente convention et dans la mesure où le placement pourra s'effectuer sans préjudice pour les travailleurs nationaux.

Artykuł X.

W razie gdyby stan rynku pracy nie pozwalał w niektórych okresach, w niektórych miejscowościach i dla niektórych zawodów na dostarczenie zajęcia dla emigrantów, przybywających szukać pracy jednostkowo i samorzutnie, Rząd interesowany doniesie o tem niezwłocznie drogą dyplomatyczną Rządowi drugiego kraju, który ze swej strony zawiadomi o tem swoich obywateli.

W razie, gdyby ta notyfikacja nie odniosła zamierzonego skutku, strony, układające się, wydadzą za wspólną zgodą wszelkie inne potrzebne zarządzenia.

III. Kontraktowanie zbiorowe.

Artykuł XI.

Obie Wysokie układające się Strony zobowiązują się zezwalać na przeprowadzanie kontraktowania zbiorowego na ich terytorjum na rachunek przedsiębiorstw, położonych w drugim kraju na warunkach wskazanych poniżej.

Artykuł XII.

Rząd kraju, w którym się kontraktowanie odbywa, zastrzega sobie prawo określania miejscowości, w jakich kontraktowanie będzie dozwolone; Rząd kraju, w którym przebywają pracodawcy, zastrzega sobie prawo określania miejscowości, do jakich kierowani być mogą robotnicy.

Rządy obu państw za wspólną zgodą ustalą liczbę i kategorie robotników, którzy mogą być kontraktowani zbiorowo, bez szkody dla rozwoju ekonomicznego jednego z krajów i robotników krajowych drugiego kraju; w tym celu wyłonią one Komisję, która zbierać się będzie kolejno w Warszawie i Paryżu przynajmniej raz do roku.

Każdy z Rządów przedstawi tej Komisji opinię krajowego Komitetu doradczego, w którego skład wejdą obok przedstawicieli władz intere-

Article X.

Au cas, où l'état du marché du travail ne permettrait pas à certaines périodes, dans certaines régions et pour certaines professions de procurer un emploi aux émigrants venant individuellement et spontanément chercher du travail le Gouvernement intéressé en avvertirait immédiatement, par voie diplomatique, celui du pays qui, à son tour, en informerait ses nationaux.

Au cas, où cette notification ne produirait pas le résultat cherché, les parties contractantes arrêteraient d'un commun accord toutes autres mesures utiles.

III. Recrutement collectif.

Article XI.

Les deux Hautes Parties contractantes s'engagent à autoriser les opérations de recrutement collectif sur leur territoire, pour le compte des entreprises situées dans l'autre pays, dans les conditions indiquées ci-dessous.

Article XII.

Le Gouvernement du pays, où s'opère le recrutement, se réserve de déterminer les régions, où le recrutement sera autorisé, celui du pays, où se trouvent les employeurs, se réservant de déterminer les régions où les travailleurs pourront être dirigés.

Les Gouvernements des deux pays fixeront d'un commun accord, le nombre et la catégorie des travailleurs qui pourront faire l'objet d'un recrutement collectif, de manière à ne nuire, ni au développement économique de l'un des pays, ni aux travailleurs nationaux de l'autre. Ils constitueront, à cet effet, une Commission qui se réunira alternativement à Varsovie et à Paris au moins une fois par an.

Chacun des deux Gouvernements présentera à cette Commission l'avis

sowanych przedstawiciele pracodawców i robotników.

Artykuł XIII.

Kontraktowanie zbiorowe będzie mogło być przeprowadzane w granicach oznaczonych powyżej i pod kontrolą właściwych władz kraju, na którego terytorjum się odbywa, przez urzędowe organy pośrednictwa pracy tegoż kraju.

W Polsce kontraktowanie odbywać się będzie wyłącznie przez Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy i Opieki nad Wychodźcami, we Francji przez Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy. Jednakowoż, zakontraktowani w ten sposób robotnicy podlegać będą przed wyjazdem przyjęciu oraz klasyfikacji, względnie odrzuceniu, bądź przez Misję oficjalną Rządu, na którego terytorjum mają być zatrudnieni, bądź przez przedstawiciela przedsiębiorcy działającego wyłącznie na rzecz przedsiębiorstwa, do którego należy, bądź też przez przedstawiciela organizacji zawodowej; przedstawiciele wymienieni w dwóch ostatnich wypadkach muszą być zatwierdzeni przez oba Rządy.

Umowy pracy, zaprojektowane przez pracodawców, i przedstawione przez nich zapotrzebowania robotników będą uzgodnione z normalnymi wzorami umów i zapotrzebowań ustanowionymi drogą porozumienia się między właściwymi władzami Polski i Francji.

Jeden egzemplarz zapotrzebowania, odpowiadający każdorazowemu aktowi kontraktowania zbiorowego, będzie przedstawiony przez pracodawcę do zaświadczenia władzy właściwej kraju, w którym robotnicy mają być zatrudnieni i przesłany przez nią do władzy właściwej kraju, na którego terytorjum dokonywa się kontraktowanie.

Zaświadczenie udzielane będzie tylko wówczas, jeżeli warunki umowy, przewidziane w zapotrzebowa-

d'un Comité consultatif national, dans lequel figureront avec des représentants des services intéressés, des représentants patronaux et des représentants ouvriers.

Article XIII.

Le recrutement collectif sera effectué dans les limites indiquées ci-dessus et sous le contrôle de l'administration qualifiée du pays, où il s'opère, par les organismes officiels de placement du pays sur le territoire duquel se fait le recrutement.

En Pologne il sera assuré exclusivement par l'intermédiaire du Bureau national de placement et de protection des émigrants, en France par l'Office national de placement. Toutefois, les ouvriers ainsi recrutés seront antérieurement à leur départ, acceptés et classés ou refusés, soit par une Mission officielle du Gouvernement du pays sur le territoire duquel ils doivent être employés soit par le représentant de l'employeur opérant seulement pour le compte de l'établissement auquel il appartient, soit par le représentant d'une organisation professionnelle, lesquels devront, dans l'un et l'autre de ces deux derniers cas, être agréés par les deux Gouvernements.

Les contrats de travail proposés par les employeurs et les demandes d'ouvriers présentées par eux seront conformes à des contrats-types et à des demandes-types établis par voie d'accord entre les administrations qualifiées de Pologne et de France.

Un exemplaire de la demande correspondant à chaque opération de recrutement collectif sera soumis par l'employeur au visa de l'administration qualifiée du pays où les ouvriers devront être employés et transmis par celle-ci à l'administration qualifiée du pays sur le territoire duquel se fait le recrutement.

Le visa ne sera donné que si les conditions contractuelles prévues dans la demande sont conformes aux

niu, zgodne są z zasadami, ustalonymi w niniejszej konwencji, jeżeli robotnikowi może być dostarczone przyzwoite mieszkanie i pożywienie i jeśli zapotrzebowanie siły roboczej usprawiedliwia kontraktowanie ze strony przedsiębiorstwa interesowanego.

Zaświadczone zapotrzebowanie będzie przesłane drogą dyplomatyczną władzy właściwej kraju, w którym ma się dokonywać kontraktowanie, z podaniem liczby i kategorii robotników oraz, w razie potrzeby, nazwiska przedstawiciela, mającego współdziałać przy najmie, stosownie do warunków, przewidzianych w ustępie 2 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ XIV.

Układy specjalne zawarte między właściwymi władzami obu Wysokich układających się Stron, ustalą warunki stosowania niniejszej konwencji pod względem zbiorowego kontraktowania, przepisów sanitarnych przy wyjeździe i przewozu robotników.

Regulamin ułożony za wspólną zgodą przez właściwe władze francuskie i polskie określi również warunki przesyłania oszczędności, złożonych przez robotników w kasach oszczędności kraju, w którym będą zatrudnieni, do kas oszczędności ich ojczyzny.

ARTYKUŁ XV.

Postanowienia Artykułu I—V niniejszej konwencji stosowane będą i do robotników każdego z obu państw, którzy zatrudnieni byli na terytorjum drugiego przed uzyskaniem mocy obowiązującej przez niniejszą konwencję.

ARTYKUŁ XVI.

Niniejsza konwencja będzie ratyfikowana i ratyfikacje wymienione w Paryżu w czasie możliwie jak naj-szybszym.

principes posés dans la présente convention, s'il peut être pourvu convenablement au logement et à l'alimentation des ouvriers et si les besoins de main-d'oeuvre justifient le recrutement de la part de l'entreprise intéressée.

La demande visée sera transmise par la voie diplomatique à l'autorité qualifiée du pays, où le recrutement doit s'effectuer avec l'indication du nombre et de la catégorie d'ouvriers et s'il y a lieu, du nom de l'agent chargé de collaborer à l'embauchage dans les conditions prévues à l'alinéa II du présent article.

Article XIV.

Des arrangements spéciaux conclus entre les administrations qualifiées de l'une et l'autre des Hauts Parties contractantes détermineront les conditions d'application de la présente convention en ce qui concerne le recrutement collectif, les mesures sanitaires au départ et le transport des travailleurs.

Un règlement établi d'accord entre les administrations française et polonaise compétentes déterminera en outre les conditions dans lesquelles seront transférées dans les caisses d'épargne du pays d'origine les économies déposées par les travailleurs dans les caisses d'épargne de l'autre pays.

Article XV.

Les dispositions des articles I à V de la présente convention sont applicables aux ouvriers de chacun des deux pays employés dans l'autre antérieurement à la mise en vigueur de la présente convention.

Article XVI.

La présente convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Paris aussitôt que possible.

Konwencja ta zyska moc obowiązującą we Francji i w Polsce po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia, dokonanego stosownie do obowiązujących w każdym z tych państw przepisów prawnych.

Konwencja obowiązywać będzie na przeciąg jednego roku i będzie rok rocznie odnawiana przez milczącą prolongatę, o ile nie nastąpi wypowiedzenie w ciągu trzech miesięcy następujących po upływie każdego okresu.

Wszystkie trudności, wyniknąć mogące ze stosowania niniejszej konwencji będą załatwiane na drodze dyplomatycznej.

Na dowód czego pełnomocnicy: z jednej strony p. Władysław Skrzyński, a z drugiej strony p. Maurycy Fouchet podpisali niniejszą konwencję i wycisnęli na niej pieczęcie swych godła.

W. Skrzyński M. Fouchet

Sporządzone w Warszawie w dwóch oryginalnych egzemplarzach, dnia (trzeciego) 3 września roku tysiąc dziewięćset dziewiętnastego.

PROTOKUŁ.

W chwili położenia podpisów na konwencji z daty dzisiejszej niżej podpisani oświadczyli zgodnie co następuje:

I. Nie czekając na ratyfikację niniejszej konwencji i w drodze wyjątku, przepisy konwencji tej staną się bezzwłocznie obowiązującymi, wyjąwszy przepisy artykułu III, dotyczące nieszczęśliwych wypadków przy pracy, z tem jednak zastrzeżeniem, że z chwilą ratyfikacji przepisy wspomnianego artykułu III działać będą wstecz, o ile chodzić będzie o wypadki przy pracy, zaszłe między datą podpisania tej konwencji a wymianą ratyfikacji, oraz, że zostaną zarządzane, celem zagwarantowania praw osób interesowa-

Elle entrera en vigueur en France et en Pologne un mois après qu'elle aura été publiée dans les deux pays suivant les formes prescrites par leur législation respective.

Elle aura une durée d'un an et sera renouvelée d'année en année, par tacite reconduction sauf dénonciation dans les trois mois suivant l'expiration de chaque période.

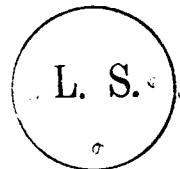
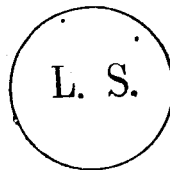
Toutes les difficultés relatives à l'application de la présente convention seront réglées par la voie diplomatique.

En foi de quoi, les plénipotentiaires: Mr. Ladisław Skrzyński d'une part et Mr. Maurice Fouchet d'autre part ont signé la présente convention et y ont apposé les sceaux de leurs armes.

L. Skrzyński

M. Fouchet

Fait à Varsovie, en double exemplaire le (trois) 3 Septembre mil neuf cent, dix neuf.

PROTOCOLE.

Au moment de procéder à la signature de la convention en date de ce jour les plénipotentiaires soussignés ont, d'un commun accord, déclaré ce qui suit:

I- En attendant la ratification de la présente convention et à titre exceptionnel, ses dispositions seront immédiatement mises en vigueur, sauf celles de l'article III concernant les accidents du travail, étant entendu toutefois, que, pour tous les accidents du travail survenus entre la signature de la présente convention et l'échange des ratifications, les dispositions du dit article III seront rétroactivement applicables dès cette ratification et que toutes mesures conservatoires se-

nych, wszelkie środki ochronne, bądź przez same te osoby, bądź też na ich rachunek przez ich pracodawców.

II. W przeciągu trzech miesięcy po wymianie ratyfikacji niniejszej konwencji specjalna konwencja określi warunki, pod jakimi robotnicy francuscy w Polsce, a polscy we Francji będą mogli korzystać z ustaw o pomocy, o ubezpieczeniach i o opiece społecznej, oraz pod jakimi warunkami będą mogli wykonywać prawo należenia do związków zawodowych i zakładania stowarzyszeń zgodnie z ustawami każdej z Wysokich układających się Stron.

W. Skrzyński M. Fouchet

ront prises pour la garantie des droits des intéressés, soit par ces derniers eux-mêmes soit, pour leur compte, par leurs employeurs.

II- Dans les trois mois qui suivront l'échange des ratifications de la présente convention une convention spéciale déterminera les conditions dans lesquelles les travailleurs français en Pologne et polonais en France seront appelés à bénéficier des lois d'assistance et des lois d'assurance et de prévoyance sociale et pour ront exercer le droit syndical et le droit d'association conformément aux lois internes de chacune des Hautes Parties contractantes.

L. Skrzyński M. Fouchet

L. S.

L. S.

Zaznajomiwszy się z postanowieniami pomienionych Konwencji i Protokołu, w myśl upoważnienia udzielonego przez Sejm ustawą z dn. 30 października 1919 r. (Dz. Ust. z dn. 28 listopada Nr. 88 poz. 481) Konwencję i Protokół ratyfikuję i oświadczam, że będą one ściśle stosowane.

Na dowód czego niniejszy akt ratyfikacyjny został podpisany i opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

Warszawa—Belweder dn. 8 marca roku tysiąc dziewięćset dwudziestego.

J. Piłsudski

Minister Spraw Zagranicznych:
St. Patek

Ayant vu et examiné les dits Convention et Protocole, en vertu des dispositions de la loi votée par la Diète le 30 octobre 1919 (Bull. des lois du 28 novembre № 88 art. 481) je les ratifie par les présentes, en déclarant qu'ils seront strictement observés.

En foi de quoi, les présentes lettres de ratification on été signées et revêtues du sceau de la République.

Varsovie Bélvédere le 8 jour du mois de mars de l'an mil neuf cent vingt.

J. Piłsudski

L. S.

Le Ministre des Affaires Etrangères
St. Patek